

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правоохоронної діяльності та поліціїстики
Факультет № 6

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Адміністративний процес» обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність (Правоохоронна діяльність)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 21 грудня 2023 року № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 20 грудня 2023 року № 12

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 21 грудня 2023 року № 11

Розглянуто на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та поліціїсти
Протокол від 14 грудня 2023 року № 13

Розробники:

1. Доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїсти, кандидат юридичних наук, професор Панова Ірина Вікторівна.
2. Доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїсти, кандидат юридичних наук Клубань Марія Володимирівна.

Рецензенти:

1. Суддя Господарського суду Харківської області, кандидат юридичних наук Сальнікова Г.І.
2. Доцент кафедри адміністративного права та процесу Ф № 1 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І.Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 . Загальна кількість годин – 120. Кількість тем – 10 .	26 – Цивільна безпека; 262 – Правоохоронна діяльність Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 2 (на базі повної загальної середньої освіти). Семестр – 4. Форма навчання – денна, заочна Види контролю: залік.
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<div style="text-align: center;">денна форма навчання</div> Навчальний курс – 2 (на базі ступеня вищої освіти «бакалавр»): Лекції – 30; Семінарські заняття – 30; Практичні заняття – 0; Самостійна робота – 60;	<div style="text-align: center;">заочна форма навчання</div> Навчальний курс – 2 (на базі ступеня вищої освіти «бакалавр»): Лекції – 4; Семінарські заняття – 6; Практичні заняття – 6; Самостійна робота – 104;	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративний процес» є засвоєння основних теоретичних положень адміністративного судочинства, адміністративного процесуального законодавства щодо розгляду справ адміністративної юрисдикції та особливості складання процесуальних документів в адміністративних справах.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Адміністративний процес» є ознайомлення з юрисдикцією та повноваженнями адміністративних судів, порядком здійснення судочинства в адміністративних судах та з особливостями провадження адміністративних справ в суді першої, апеляційної та касаційної інстанції, особливості складання процесуальних документів у сфері адміністративного судочинства.

Міждисциплінарні зв'язки: Теорія держави та права, Адміністративне право.

2. Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати : поняття та завдання адміністративного судочинства; принципи адміністративного судочинства; поняття справи адміністративної юрисдикції (адміністративної справи); поняття, компетенцію та систему адміністративних судів; поняття та види повісток в адміністративному судочинстві; поняття та засоби фіксування судового засідання; поняття та види учасників адміністративного процесу; поняття та види доказів; поняття, ознаки та стадії процесу доказування; поняття та види судових витрат; поняття, особливості та види строків в адміністративному судочинстві; поняття, особливості та зміст адміністративного позову; поняття та види судових рішень; стадії адміністративного процесу; види та стадії адміністративного провадження;

вміти: орієнтуватися та аналізувати адміністративне процесуальне законодавство України; надавати оцінку правовим явищам; застосовувати отриманні знання у процесі вирішення письмових завдань; складати процесуальні документи у сфері адміністративного судочинства.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері діяльності адміністративних судів або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів діяльності адміністративних судів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності(ЗК)	ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК3.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК4.	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК5.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК7.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК8.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК10.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку,

		верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК11.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні компетентності (СК)	СК1.	Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.
	СК2.	Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.
	СК3.	Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.
	СК4.	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
	СК5.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
	СК6.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК10.	Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.
	СК11.	Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика адміністративного судочинства.

Поняття адміністративного судочинства. Предмет, метод та завдання адміністративного судочинства. Кодекс адміністративного судочинства України: предмет регулювання, структура, термінологічний апарат. Форми здійснення адміністративного судочинства. Законодавство про адміністративне судочинство.

Тема 2. Принципи адміністративного судочинства. Адміністративна юрисдикція. Склад суду.

Принципи адміністративного судочинства. Зв'язок адміністративного судочинства з іншими галузями права. Функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів (предметна юрисдикція). Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог.

Інстанційна юрисдикція (суд першої інстанції. Суд апеляційної інстанції. Суд касаційної інстанції). Територіальна юрисдикція (підсудність). Підсудність справ за вибором позивача. Підсудність справ за місцем проживання або місцезнаходженням відповідача. Виключна підсудність. Підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. Недопустимість спорів про підсудність).

Поняття та правовий статус судді. Склад суду. Визначення складу суду. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово. Здійснення адміністративного судочинства колегією суддів. Порядок вирішення питань колегією суддів. Незмінність складу суду. Підстави для відводу (самовідводу) судді. Недопустимість повторної участі судді в розгляді адміністративної справи. Підстави для відводу (самовідводу) секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача. Заява про відвід (самовідвід). Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу. Наслідки відводу (самовідводу) судді.

Тема 3. Учасники судового процесу.

Учасники адміністративного процесу, їх права та обов'язки. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. Представництво в адміністративному судочинстві. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді. Правовий статус інших учасників судового процесу (помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок, експерт, експерт з питань права, перекладач, спеціаліст).

Тема № 4. Докази та доказування. Процесуальні строки

Основні положення про докази. Поняття доказів. Належність доказів. Допустимість доказів. Обов'язок доказування. Підстави звільнення від доказування. Подання доказів. Витребування доказів. Огляд доказів за їх місцезнаходженням. Огляд речових доказів, що швидко псуються. Оцінка доказів. Види доказів та їх загальна характеристика.

Показання свідка. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Письмові

докази. Речові докази. Електронні докази. Висновок експерта. Висновок експерта у галузі права.

Підстави та порядок забезпечення доказів. Способи забезпечення доказів. Процесуальні строки. Розумність процесуальних строків. Обчислення процесуального строку. Поновлення та продовження процесуальних строків.

Тема №5. Судові виклики і витрати. Заходи процесуального примусу. Забезпечення позову.

Поняття та види судових викликів і повідомлень. Поняття, види судових витрат та порядок їх розподілу між сторонами. Зменшення розміру судових витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення судових витрат. Попередня оплата судових витрат. Витрати на професійну правничу допомогу. Витрати сторін та їхніх представників, що пов'язані із прибуттям до суду. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертиз. Витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів, вчиненням інших процесуальних дій, підготовкою справи до розгляду. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу. Попередження і видалення із залу судового засідання. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом. Привід. Підстави та види забезпечення позову. Порядок розгляду заяви про забезпечення позову. Заміна одного заходу забезпечення позову іншим. Виконання ухвали про забезпечення позову. Скасування заходів забезпечення позову. Відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову.

Тема № 6. Позовне провадження в суді першої інстанції.

Право на звернення до суду та способи судового захисту. Письмові заяви учасників справи (позовна заява; відзив на позовну заяву (відзив); відповідь на відзив; заперечення; пояснення третьої особи щодо позову або відзиву).

Вимоги до оформлення адміністративного позову. Документи, що додаються до позовної заяви. Поняття та особливості забезпечення позову. Вимоги до оформлення відзиву на позовну заяву (відзив). Вимоги до оформлення відповіді на відзив. Вимоги до оформлення заперечень. Вимоги до оформлення пояснень третьої особи щодо позову або відзиву. Заяви з процесуальних питань. Загальні вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення.

Пред'явлення позову. Відкриття провадження в адміністративній справі. Відмова у відкритті провадження в адміністративній справі. Залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви. Об'єднання і роз'єднання позовів. Підготовче провадження. Судові рішення у підготовчому засіданні. Врегулювання спору за участю судді. Порядок введення судового засідання. Розгляд справи по суті. Фіксування судового процесу. Зупинення і поновлення провадження в адміністративній справі. Закриття провадження в адміністративній справі. Залишення позову без розгляду. Судові рішення. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.

Тема № 7. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ.

Категорії справ щодо яких встановлено особливий порядок здійснення адміністративного судочинства. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Особливості провадження у справах з приводу оскарження у виборчому процесі чи процесі референдуму.

Тема № 8. Перегляд судових рішень.

Апеляційне провадження (апеляційна скарга, відкриття апеляційного провадження, апеляційний розгляд). Апеляційна скарга: форма, зміст та порядок подання. Строк на апеляційне оскарження. Судові рішення суду апеляційної інстанції: зміст постанови та порядок набрання законної сили.

Касаційне провадження (касаційна скарга, відкриття касаційного провадження, касаційний розгляд). Касаційна скарга: форма, зміст та порядок подання. Строк на касаційне оскарження. Судові рішення суду касаційної інстанції: зміст постанови та порядок набрання законної сили. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема № 9. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах

Обов'язковість судових рішень. Судові рішення, які виконуються негайно. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання. виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню. Зупинення виконання судового рішення. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання. Примирення сторін у процесі виконання. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Заміна сторони виконавчого провадження. Поворот виконання судових рішень. Особливості повороту виконання в окремих категоріях адміністративних справ. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання рішення суду.

Тема № 10. Відновлення втраченого провадження.

Порядок відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі. Форма та зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження. Наслідки недодержання вимог до змісту та форми заяви про відновлення втраченого судового провадження, залишення заяви без розгляду чи відмова у відкритті провадження за заявою. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Загальна характеристика адміністративного судочинства.	10	2	2			6	Залік
Тема 2. Принципи адміністративного судочинства. Адміністративна юрисдикція. Склад суду.	14	4	4			6	
Тема 3. Учасники судового процесу.	10	2	2			6	
Тема 4. Докази та доказування. Процесуальні строки.	10	2	2			6	
Тема 5. Судові виклики і витрати. Заходи процесуального примусу. Забезпечення позову.	14	4	4			6	
Тема 6. Позовне провадження в суді першої інстанції.	14	4	4			6	
Тема 7. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ.	14	4	4			6	
Тема 8. Перегляд судових рішень.	14	4	4			6	
Тема 9. Процесуальні питання, пов’язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах.	10	2	2			6	
Тема 10. Відновлення втраченого провадження.	10	2	2			6	
Всього за 5 семестр	120	30	30			60	

**4.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Загальна характеристика адміністративного судочинства.	10		2			8	Залік
Тема 2. Принципи адміністративного судочинства. Адміністративна юрисдикція. Склад суду.	12	2		2		8	
Тема 3. Учасники судового процесу.	12					12	
Тема 4. Докази та доказування. Процесуальні строки.	12			2		10	
Тема 5. Судові виклики і витрати. Заходи процесуального примусу. Забезпечення позову.	12					12	
Тема 6. Позовне провадження в суді першої інстанції.	14	2	2	2		8	
Тема 7. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ.	10					10	
Тема 8. Перегляд судових рішень.	14		2			12	
Тема 9. Процесуальні питання, пов’язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах.	12					12	
Тема 10. Відновлення втраченого провадження.	12					12	
Всього за 5 семестр	120	4	6	6		104	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
	Тема № 1. Загальна характеристика адміністративного судочинства	
	<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття адміністративного судочинства. Предмет, метод та завдання адміністративного судочинства. 2. Кодекс адміністративного судочинства України: предмет регулювання, структура, термінологічний апарат. 3. Форми здійснення адміністративного судочинства. 4. Законодавство про адміністративне судочинство. <p>Підготувати реферати за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення та розвитку адміністративного судочинства в Україні. 2. Правові засади організації адміністративного судочинства в Україні. 3. Поняття та ознаки адміністративного судочинства. 4. Значення та роль адміністративного судочинства у судовій реформі. 	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>
	Тема № 2. Принципи адміністративного судочинства. Адміністративна юрисдикція. Склад суду.	
	<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи адміністративного судочинства. 2. Зв'язок адміністративного судочинства з іншими галузями права. 3. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів. 4. Інстанційна юрисдикція. 5. Територіальна юрисдикція (підсудність). <p>Підготувати реферати за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та призначення принципів адміністративного судочинства. 2. Класифікація принципів адміністративного судочинства. 3. Правова характеристика адміністративної юрисдикції. 4. Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикцій у сфері судової компетенції. 	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>
	Тема № 3. Учасники судового процесу.	

		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Учасники адміністративного процесу, їх права та обов'язки. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. 2.Представництво в адміністративному судочинстві. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді. 3.Правовий статус інших учасників судового процесу. <p>Підготувати реферати за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Актуальні проблеми принципу рівності учасників адміністративного процесу. 2.Правовий статус інших учасників адміністративного процесу. 3.Проблеми представництва в адміністративному процесі. 4.Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. 	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>
		Тема № 4. Докази та доказування. Процесуальні строки.	
		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення про докази. 2. Види доказів та їх загальна характеристика. 3. Підстави та порядок забезпечення доказів. 4. Способи забезпечення доказів. 5. Процесуальні строки. <p>Підготувати реферати за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Докази в адміністративному судочинстві при поновлені на публічну службу. 2.Використання електронних доказів в адміністративному судочинстві. 3.Поняття доказів в адміністративному судочинстві. 4.Роль адміністративного суду у збиранні доказів на стадії підготовчого провадження. 	<p>Основна: 1-14. Додаткова: 16-18.</p>
		Тема 5. Судові виклики і витрати. Заходи процесуального примусу. Забезпечення позову.	
		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види судових викликів і повідомлень. 2. Поняття, види судових витрат та порядок їх розподілу між сторонами. 3. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу. 4. Підстави та види забезпечення позову. <p>Підготувати реферати за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми забезпечення позову в 	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>

		<p>адміністративному судочинстві.</p> <p>2. Наслідки зловживання процесуальними права в адміністративному судочинстві.</p> <p>3. Види забезпечення позову в адміністративному судочинстві.</p> <p>4. Особливості застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві зарубіжних країн.</p>	
		Тема № 6. Позовне провадження в суді першої інстанції.	
		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>1. Право на звернення до суду та способи судового захисту.</p> <p>2. Письмові заяви учасників справи (позовна заява; відзив на позовну заяву (відзив); відповідь на відзив; заперечення; пояснення третьої особи щодо позову або відзиву).</p> <p>3. Вимоги до оформлення позовної заяви. Документи, що додаються до позовної заяви.</p> <p>4. Вимоги до оформлення відзиву на позовну заяву (відзив).</p> <p>5. Вимоги до оформлення відповіді на відзив.</p> <p>6. Вимоги до оформлення заперечень.</p> <p>7. Вимоги до оформлення пояснень третьої особи щодо позову або відзиву.</p> <p>8. Заяви з процесуальних питань. Загальні вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення.</p> <p>9. Пред'явлення позову. Відкриття провадження в адміністративній справі.</p> <p>10. Відмова у відкритті провадження в адміністративній справі.</p> <p>11. Залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви.</p> <p>12. Підготовче провадження. Судові рішення у підготовчому засіданні.</p> <p>13. Порядок введення судового засідання. Розгляд справи по суті.</p> <p>14. Судові рішення.</p> <p>15. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.</p> <p>Підготувати реферати за темами:</p> <p>1. Особливості спрощеного позовного провадження в адміністративному суді.</p>	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>

		<p>2.Правова природа позовного провадження в адміністративному судочинстві.</p> <p>3.Адміністративний позов і предмет захисту в адміністративному судочинстві.</p> <p>4.Стадії загального позовного провадження в адміністративному судочинстві.</p> <p>5.Відкриття провадження в адміністративній справі, як стадія адміністративного процесу.</p> <p>6.Процесуальні аспекти залишення позовної заяви без руху в адміністративному процесі.</p> <p>7.Правові наслідки обрання неналежного способу захисту.</p> <p>8.Особливості повернення адміністративного позову.</p>	
		Тема № 7. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ.	
		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>1. Категорії справ щодо яких встановлено особливий порядок здійснення адміністративного судочинства.</p> <p>2. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності.</p> <p>3. Особливості провадження у справах з приводу оскарження у виборчому процесі чи процесі референдуму.</p> <p>Підготувати реферати за темами:</p> <p>1.Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради юстиції.</p> <p>2.Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України.</p> <p>3.Провадження у справах, пов'язаних із реалізацією права на мирні зібрання, як особлива форма адміністративного судочинства.</p> <p>4.Спір про право в термінових адміністративних справах за зверненням органів доходів і зборів.</p>	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>
		Тема № 8. Перегляд судових рішень.	
		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>1. Апеляційне провадження (апеляційна скарга, відкриття апеляційного провадження, апеляційний розгляд).</p> <p>2. Касаційне провадження (касаційна скарга, відкриття касаційного провадження, касаційний розгляд).</p>	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>

		<p>3. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.</p> <p>Підготувати реферати за темами:</p> <p>1.Порядок апеляційного розгляду адміністративної справи в письмовому провадженні.</p> <p>2.Оскарження постанови у справі про адміністративні правопорушення як елемент гарантії реалізації права громадян на судовий захист.</p> <p>3.Проблеми апеляційного оскарження судових рішень у справах, що виникають з податкових правовідносин.</p> <p>4.Апеляційне та касаційне оскарження адміністративних справ незначної складності (малозначні справи).</p> <p>5.Особливості розгляду адміністративних справ у касаційній інстанції за законодавством України.</p> <p>6.Реалізація права на касаційне оскарження в адміністративному процесі України.</p>	
		Тема № 9. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах.	
		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>1. Обов'язковість судових рішень.</p> <p>2. Судові рішення, які виконуються негайно.</p> <p>3. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.</p> <p>4. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.</p> <p>5. Зупинення виконання судового рішення.</p> <p>6. Примирення сторін у процесі виконання.</p> <p>7. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Заміна сторони виконавчого провадження. Поворот виконання судових рішень.</p> <p>8. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.</p> <p>9. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання рішення суду.</p> <p>Підготувати реферати за темами:</p> <p>1. Зупинення виконання судового рішення.</p> <p>2. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання.</p> <p>3. Відстрочення виконання рішення суду.</p>	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>
		Тема № 10. Відновлення втраченого провадження.	

		<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі. 2. Форма та зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження. 3. Наслідки недодержання вимог до змісту та форми заяви про відновлення втраченого судового провадження, залишення заяви без розгляду чи відмова у відкритті провадження за заявою. 4. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження. <p>Підготувати реферати за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок відновлення втраченого провадження в адміністративній справі. 2. Право на судовий захист та проблеми його забезпечення у випадках втрати матеріалів адміністративної справи. 	<p>Основна: 1-5; 11-14. Додаткова: 16-18.</p>
--	--	--	---

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Історія становлення та розвитку адміністративного судочинства в Україні.
2. Правові засади організації адміністративного судочинства в Україні.
3. Поняття та ознаки адміністративного судочинства.
4. Значення та роль адміністративного судочинства у судовій реформі.
5. Сутність та призначення принципів адміністративного судочинства.
6. Класифікація принципів адміністративного судочинства.
7. Правова характеристика адміністративної юрисдикції.
8. Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикцій у сфері судової компетенції.
9. Актуальні проблеми принципу рівності учасників адміністративного процесу.
10. Правовий статус інших учасників адміністративного процесу.
11. Проблеми представництва в адміністративному процесі.
12. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність.
13. Докази в адміністративному судочинстві при поновлені на публічну службу.
14. Використання електронних доказів в адміністративному судочинстві.
15. Поняття доказів в адміністративному судочинстві.
16. Роль адміністративного суду у збиранні доказів на стадії підготовчого провадження.
17. Актуальні проблеми забезпечення позову в адміністративному судочинстві.
18. Наслідки зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві.
19. Види забезпечення позову в адміністративному судочинстві.

20. Особливості застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві зарубіжних країн.
21. Особливості спрощеного позовного провадження в адміністративному суді.
22. Правова природа позовного провадження в адміністративному судочинстві.
23. Адміністративний позов і предмет захисту в адміністративному судочинстві.
24. Стадії загального позовного провадження в адміністративному судочинстві.
25. Відкриття провадження в адміністративній справі, як стадія адміністративного процесу.
26. Процесуальні аспекти залишення позовної заяви без руху в адміністративному процесі.
27. Правові наслідки обрання неналежного способу захисту.
28. Особливості повернення адміністративного позову.
29. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради юстиції.
30. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України.
31. Провадження у справах, пов'язаних із реалізацією права на мирні зібрання, як особлива форма адміністративного судочинства.
32. Спір про право в термінових адміністративних справах за зверненням органів доходів і зборів.
33. Порядок апеляційного розгляду адміністративної справи в письмовому провадженні.
34. Оскарження постанови у справі про адміністративні правопорушення як елемент гарантії реалізації права громадян на судовий захист.
35. Проблеми апеляційного оскарження судових рішень у справах, що виникають з податкових правовідносин.
36. Апеляційне та касаційне оскарження адміністративних справ незначної складності (малозначні справи).
37. Особливості розгляду адміністративних справ у касаційній інстанції за законодавством України.
38. Реалізація права на касаційне оскарження в адміністративному процесі України.
39. Зупинення виконання судового рішення.
40. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання.
41. Відстрочення виконання рішення суду.
42. Порядок відновлення втраченого провадження в адміністративній справі.
43. Право на судовий захист та проблеми його забезпечення у випадках втрати матеріалів адміністративної справи.

5.1.2. Теми курсових робіт

5.1.3. Теми наукових робіт

6. Методи навчання

Мультимедійні лекції.

Практичні заняття з виконанням схематичних завдань та використанням веб-квестів.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення наукової літератури за темою.

Індивідуальна робота передбачає конспектування лекцій та самостійне опрацювання лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій; підготовка до практичних занять; підготовка тематичних повідомлень; вирішення творчих практичних завдань; виконання наукових робіт у вигляді рефератів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Поняття та завдання адміністративного судочинства.
2. Законодавство про адміністративне судочинство.
3. Форми адміністративного судочинства.
4. Принципи адміністративного судочинства.
5. Призначення КАС України.
6. Основні положення досудового врегулювання спорів.
7. Поняття адміністративної справи.
8. Предметна юрисдикція.
9. Інстанційна юрисдикція.
10. Територіальна юрисдикція.
11. Поняття адміністративного суду та його склад.
12. Незмінність складу суду. Підстави для відводу (самовідводу) судді.
Недопустимість повторної участі судді в розгляді адміністративної справи.
13. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді.
14. Порядок вирішення питань колегією суддів.
15. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність.
16. Поняття та ознаки сторін в адміністративному судочинстві.
17. Процесуальне правонаступництво у адміністративному судочинстві.
18. Треті особи в адміністративному судочинстві: поняття, ознаки та види.
19. Участь у адміністративному судочинстві органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.
20. Адміністративно-процесуальний статус осіб, які є іншими учасниками адміністративного процесу: секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок.
21. Адміністративно-процесуальний статус осіб, які є іншими учасниками адміністративного процесу: експерт, спеціаліст, перекладач.
22. Процесуальне правонаступництво.
23. Поняття та повноваження представника в суді.
24. Документальне оформлення представників в судах.
25. Поняття та види судових витрат в адміністративному судочинстві.
26. Види процесуальних строків в адміністративному судочинстві.

27. Поняття та види заходів процесуального примусу у адміністративному судочинстві.

28. Право на звернення до суду та способи судового захисту.

29. Поняття адміністративного позову та елементи.

30. Забезпечення адміністративного позову.

31. Письмові заяви учасників справи.

32. Сутність та зміст доказування у адміністративному судочинстві.

33. Характеристика і види доказів.

34. Засоби доказування у адміністративному судочинстві: види та особливості.

35. Поняття та види експертизи.

36. Порядок відкриття провадження в адміністративній справі.

37. Форма та зміст адміністративного позову.

38. Вимоги до позовної заяви.

39. Поняття підготовчого провадження.

40. Підготовка справи до судового розгляду.

41. Попереднє судове засідання.

42. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження.

43. Врегулювання спору за участю судді.

44. Судові виклики і повідомлення.

45. Частини (етапи) судового розгляду адміністративної справи.

46. Дослідження доказів в ході судового розгляду справи.

47. Судові дебати.

48. Зупинення і закриття провадження у справі.

49. Залишення позову без розгляду.

50. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.

51. Фіксування адміністративного процесу.

52. Види судових рішень в адміністративному процесі.

53. Вимоги, яким мають відповідати судові рішення адміністративних судів.

54. Процесуальний порядок ухвалення та зміст постанов.

55. Ухвали адміністративних судів: поняття, структура та особливості постановлення.

56. Рішення адміністративних судів: поняття, структура та особливості постановлення.

57. Розгляд окремих категорій складних справ.

58. Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ.

59. Розгляд типових та зразкових справ.

60. Апеляційне провадження (апеляційна скарга, відкриття апеляційного провадження, апеляційний розгляд).

61. Касаційне провадження (касаційна скарга, відкриття касаційного провадження, касаційний розгляд).

62. Обов'язковість судових рішень.

63. Судові рішення, які виконуються негайно.

64. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.

65. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем вищої освіти з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач вищої освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи

помножується на коефіцієнт 10.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 \cdot 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів вищої освіти, залікових книжках. **Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт 10, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти, становить – 50.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам вищої освіти, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими

результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{поточний} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{попередній} \\ \text{семестр} \end{array} : 2$$

Оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю визначені Кафедрою, зокрема щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
<p>Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).</p> <p><i>Підсумкові бали навчальної дисципліни = Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем</i></p>

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якості виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимальною, робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний ЦІЛКОМ, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якості виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вати завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не несуть істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчати навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			

60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи несформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них: оцінена числом балів, близьким до мінімального, роботам що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

4. Цивільний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
5. Господарський процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
6. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України: Наказ Державної судової адміністрації 20.08.2019 № 814 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19>.
7. Про граничні розміри компенсації витрат, пов'язаних з розглядом цивільних та адміністративних справ, і порядок їх компенсації за рахунок держави: Постанова Кабінет Міністрів України від 27.04.2006 № 590 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 18. – Ст. 1336. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2006-%D0%BF#Text>
8. Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/98-2011-%D0%BF>.
9. Про Державний бюджет України на 2023 рік [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20>.
10. Про затвердження Інструкції про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового процесу (судового засідання): Наказ Державної судової адміністрації України від 20.09.2012 № 108 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0108750-12>.
11. Адміністративне судочинство в схемах: навч. посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Сокурєнка / О.В. Брусакова, І.В. Панова, Д.В. Швець та ін. Харків: ХНУВС, 2021. 217 с.
12. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
13. Бандурка, О. М. Адміністративний процес України: монографія / О. М. Бандурка. Харків: ХНУВС, 2019. 422 с.
14. Адміністративний процес: навч. посіб. / за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2022. 412с.

Допоміжна:

15. Джафарова, М. В. Окремі питання доказів та доказування в адміністративному судочинстві в Україні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Сер.: Юрид. науки. 2022. № 1 (72), т. 33. С. 54-59. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2022.1/10>.
16. Панова І.В. Клубань М.В. Дієвість інституту забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акту чи нормативно правового акту. Вісник

Харківського національного університету внутрішніх справ. 2023. № 2. С. 49-58
DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2023.2>

17. Клубань М. В. Актуальні проблеми зупинення дії нормативно-правового акта як спосіб забезпечення адміністративного позову. Юридична Україна. 2021. № 9. С. 31 – 38. DOI [https://doi.org/10.37749/2308-9636-2021-9\(225\)-5](https://doi.org/10.37749/2308-9636-2021-9(225)-5).
18. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: сутність, особливості та завдання. Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12–13 січ. 2018 р.) / Громад. орг. Правовий світ. Дніпро: ГО «Правовий світ», 2018. С. 76-78.
19. Маркова О. О. Запровадження медіації в адміністративну процедуру: трансформація відносин. Південноукраїнський правничий часопис. 2022. № 4. Ч. 2. С. 202-206. DOI : <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.4.2.31>.
20. Сухарко А. В. Система органів суддівського врядування в Україні. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. Вип. 88 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2020. С. 128-134.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <https://scholar.google.com> – пошукова система Google Академія (Google Scholar)
2. <http://brain-maps.org/> - Сайт «Brain Maps»
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
4. <http://www.rada.kiev.ua/> – Верховна Рада України
5. <http://www.guds.gov.ua> – Головне управління державної служби України
6. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
7. <https://zakon.rada.gov.ua/> - Нормативні акти України
8. www.reyestr.court.gov.ua – Єдиний державний реєстр судових рішень.
9. https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm/ – Касаційний адміністративний суд